

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱՉՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՄԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Մանկավարժություն և հոգեբանություն_
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ _Լ.Գ.Բաղդասարյան_ /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն №_3_

«_20_» _սեպտեմբեր_ 2023_ թ.

ԱՀ/թ-023 Կոնֆլիկտի հոգեբանություն ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

Դասից դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈՂԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝

031301.00.6 Հոգեբանություն

/դասից, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝

031301.01.6 Հոգեբանություն

/դասից կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝

Հոգեբանության բակալավր

/քակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝

Մանկավարժության և Հոգեբանության

/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝

Առկա/Հեռակա

/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ

առկա 4/7

հեռակա 5/9

Դասախոս(ներ)՝

Ավագիմյան Հայկ, Մադլեն Միքայելյան

/անուն, ազգանուն/

Էլ. hwaqbt@ntip.avagym@mail.ru,

madmikayelyan@yandex.ru

Վանաձոր- 2023թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում	3
2.	Դասընթացի նպատակը և խնդիրները	3
3.	Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները	4
4.	Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները
5.	Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների
6.	Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը
7.	Ուսումնական աշխատանքները տեսակները
8.	Դասավանդման մեթոդներ.....	...
9.	Ուսումնառության մեթոդները
10.	Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը
11.	Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ.....	...
12.	Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ.....	...
12.1.	Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ	...
12.2.	Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ.....	...
12.3.	Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ.....	...
12.4.	Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ
13.	Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում.....	...
14.	Գնահատում.....	...
14.1.	Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.....	...
14.2.	Հարցաշար.....	...
14.3.	Գնահատման չափանիշներ.....	...
15.	Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ.....	...

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում¹.

«Կոնֆլիկտի հոգեբանության» դասընթացը կարևորվում է հոգեբանության բնագավառում մասնագետների պատրաստման գործընթացում, ներառված է 031301.01.6 Հոգեբանություն կրթական ծրագրի ուսումնական պլանի «Հատուկ մասնագիտական» կրթամասում:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակն է ծանոթացնել կոնֆլիկտի նատմամբ ժամանակակից հոգեբանական մոտեցումների, կոնֆլիկտի տեսակների. նրա կառավարման ուղիների և կոնֆլիկտի իրադրությունում մասնագիտական օգնության խնդիրների հետ:

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են.....

- Սովորեցնել կոնֆլիկտի հոգեբանության տեսական հիմքերը;
- Բացատրել կոնֆլիկտի հոգեբանական օրինաչափությունները;
- Ամրապնդել ուսանողների կողմից ձեռքբերված տեսական գիտելիքները գործնական իրավիճակային խնդիրներով;
- Սովորեցնել ուսանողներին կատարել հետազոտություններ և կատարել եզրահանգումներ ըստ արդյունքների;
- Սովորեցնել ուսանողներին վերլուծել կոնֆլիկտի հոգեբանական առանձնահատկությունները:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները /դասընթացները/.....

«Կոնֆլիկտի հոգեբանության» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների գիտելիքների և հմտությունների առկայությունը 031301.01.6 Հոգեբանություն «Հոգեբանության» մասնագիտության բակալավրի կրթական ծրագրում ուսուցանվող «Անձի հոգեբանություն», «Սոցիոլոգիա», «Սոցիալական հոգեբանություն» դասընթացների

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը² և /կամ կոմպետենցիաները.

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կրերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա)Ըստհանրական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

ԳԿ1 վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,
ԳԿ3հենքային և ընդհանուր գիտելիքներ,

¹ Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

² <http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf>

Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

ԳԿ4 մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,

ԳԿ9 խնդիրների լուծում,

ԳԿ10 որոշումների ընդունում:

Միջանձնային կոմպետենցիաներ(ՄԶԿ)

ՄԶԿ1 քննադատական վերլուծության և ինքնարքնադատման ունակություն,

ՄԶԿ2 թիմային աշխատանք,

ՄԶԿ3 միջանձնային ունակություններ,

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԶԿ)

ՀԶԿ1 գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,

ՀԶԿ2 հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,

ՀԶԿ3 սովորելու ունակություն,

ՀԶԿ4 նոր իրավիճակներին հարմարվելու ունակություն,

ՀԶԿ8 ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,

Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

ԱԿ2 հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,

ԱԿ4 ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,

ԱԿ6 կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,

ԱԿ11 տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,

ԱԿ14 տիրապետեն տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների³.

«Կոնֆլիկտի հոգեբանության» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել հոգեբանական մասնագիտական գործունեության ընթացքում, մագիստրատուրայում և ասպիրանտուրայում կրթությունը շարունակելու և հոգեբանության բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տևականը, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեղիս /ընդհանուր ժամաքանակ)	3 կրեղիս/90 ժամ	

Աշխատանքի տևակար	Ժամաքանակ	Ժամաքանակ
Դասախոսություն	24	12
Գործնական աշխատանք		
Սեմինար պարապմունք		
Լաբորատոր աշխատանք		

³ Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանագիտը կիրառել

Ինքնուրույն աշխատանք		
Ընդամենը		
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ ընթացիկ քննություն/ քննություն)	հանրագումարային հանրագումարային քննություն	հանրագումարային քննություն

7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները⁴

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացարանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեսի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
- **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական դեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային գրնիների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:
- **Մեմինար պարապմունքները** խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Մեմինարի ընթացքում ուսանողները քննարկում, պատասխանում են թեման, զեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:

Մեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականություն տվյալ թեմայով: Գրականության ուսումնասիրությունից և համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել ելույթի բովանդակության հարցադրումների և պատասխանների մասին:

⁴ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

- **Լարորատոր աշխատանքները** նպաստում են տեսական նյութի առավել լավ յուրացմանը և ամրապնդմանը: Լարորատոր աշխատանքները նպատակ ունեն ամրապնդելու ուսումնասիրվող թեմաների տեսական դրույթները, ուսանողներին ուսուցանելու փորձարարական հետազոտությունների մեթոդները, հաղորդելու խնդնուրույն վերլուծության, տվյալների ամփոփման, լաբորատոր սարքավորումների, համակարգիչների, սարքերի, էլեկտրոնային ծրագրերի հետ աշխատելու փորձ և հմտություններ: Լարորատոր աշխատանքն անցկացման համար ուսանողը պարտավոր է ուսումնասիրել թեմային վերաբերող տեսական նյութը (դասախոսություն, համապատասխան գրականություն) և փորձի, հետազոտության մեթոդովիան:

Դասախոսի հսկողությամբ ուսանողը իրականացնում է փորձը, հետազոտությունը, գրանցում է արդյունքները և կատարում (գրանցում) համապատասխան եզրակացություն

- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական դեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական դեկավարության:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են⁵:

- **Ուժերաստ** – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
- **Գործարար խաղեր** – պայմանական իրավիճակներում սոցիալ-տնտեսական համակարգերի և մարդկանց մասնագիտական գործունեության կառավարման գործընթացների նմանակեղծային մոդելավորում՝ առաջացող հիմնախնդիրների ուսումնասիրման և լուծման նպատակով:
- **Վլոր սեղան** – ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:
- **Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն** – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը գարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:
- **Զեկույց** – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:
- **Հարցագրույց** – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ գրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնախի թեմայի հետ ինչպիսին կարգավահությունն է, և նախատեսված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

8. **Դասավանդման մեթոդներներն են⁶** հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, **թեմատիկ սեմինար**, սեմինար-քանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր....

9. **Ուսումնառության մեթոդներն են⁷** մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում,

⁵ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացնել կատարել:

⁶ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացնել կատարել:

⁷ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացնել կատարել:

իրադրությունների վերլուծություն, ալգորիթմների և հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում....

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների⁸.

h/h	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		Պատմականություն	Ճշուղումնավայրեր	Վայրերում պատճենագիր	Ճշուղումնավայրեր	Ճշուղումնավայրեր
1.	Կոնֆլիկտի հոգեբանության հիմնական տեսական մոտեցումները	2				
2.	Կոնֆլիկտի սահմանումը և տեսակները	2				
3.	Կոնֆլիկտի դինամիկան և գործառույթները	4				
4.	Ներանձնային կոնֆլիկտ	4				
5.	Միջանձնային կոնֆլիկտ	2				
6.	Կոնֆլիկտները կազմակերպություններում	2				
7.	Միջամբային կոնֆլիկտ	4				
8.	Կոնֆլիկտների կառավարումը	2				
ԸՆԴԱԾԵՆԸ		24				

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

h/h	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի

⁸ Նման է օրացուցային պլանին

Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Агеева Л. Г. Конфликтология.—Ульяновск: УлГТУ, 2010. - 200 с.	2010
2.	Дмитриев А. В. Конфликтология: учебник для вузов. 3-е изд., перераб. и доп. М. : Аль-фа-М, 2012. 336 с	2012
3.	Канатаев, Ю.А. Психология конфликта/ Ю.А. Канатаев. - М.: ВАХЗ, 2005. - 79 с.	2005
4.	Кибанов А.Я. Конфликтология: Учебник / Под ред. А.Я. Кибанова. - М.: ИНФРАМ, 2005. - 302 с.	2005
5.	Ратников В. П., Голубь В. Ф., Лукашова Г. С. Конфликтология: Учебник для вузов/В.П. Ратников, В.Ф. Голубь, Г.С. Лукашова и др.; под ред проф. В.П. Ратникова. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. –206с.	2002

Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1.	1. Աղուգումցյան Ռ. Վ., Լոբյան Ա. Բ., Պետրոսյան Լ. Յ., Կոնֆլիկտի կառավարումը կազմակերպություններում, „Պետական ծառայություննե հրատ., 2012.- 76 էջ:	2012
2.	2. Карташев Я.П. Конфликты в организации. – М., Лаборатория книги, 2010 – С. 78.	2010
3.	3. Хасан Б., Конструктивная психология конфликта, СанктПетербург: Питер, 2003,	2003
4.	Емельянов С., Практикум по конфликтологии, СПб., 2007,	2007

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	Թեմա	Ուսումնամիջոցներ	Ժամաքանակ	Գրականություն ⁹
1.	Կոնֆլիկտի հոգեբանության հիմնական տեսական մոտեցումները	Կոնֆլիկտի հոգեբանության ծագումն ու զարգացումը: Կոնֆլիկտի սոցիոլոգիան: Կոնֆլիկտի հոգեբանությունը: Կոնֆլիկտի հոգեբանության առարկան և օբյեկտը: Կոնֆլիկտի հոգեբանության մեթոդները:	2	ՊԳ1: ՊԳ2: ՊԳ3; ՊԳ5;

⁹ Հատ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

2.	Կոնֆլիկտի սահմանումը և տեսակները	Կոնֆլիկտի սահմանումը առօրյա գիտակցության և գիտության կողմից: Կոնֆլիկտային երևույթների տեսակների դասակարգումները: Կոնֆլիկտների գիտական սահմանումները: Կոնֆլիկտների հատկանիշները: Հակասությունը՝ կոնֆլիկտի հիմք: Կոնֆլիկտը իբրև սոցիալական սուբյեկտների սոցիալական փոխազդեցություն: Կոնֆլիկտի օբյեկտն ու առարկան: Ռեալիստական և ոչ ռեալիստական կոնֆլիկտ: Կոնֆլիկտների տիպաբանությունը:	2	ՊԳ2; ՊԳ3; ՊԳ4; ՊԳ5;
3.	Կոնֆլիկտի դիմամիկան և գործառույթները	Կոնֆլիկտի օբյեկտիվ տարրեր: Կոնֆլիկտի անձնային տարրեր: Կոնֆլիկտի գործառույթները: Կոնֆլիկտի դիմամիկան:	4	ՊԳ2; ՊԳ3; ՊԳ4; ՊԳ5; ԼԳ3; ԼԳ4
4.	Ներանձնային կոնֆլիկտ	Ներանձնային կոնֆլիկտ հասկացությունը: Ներանձնային կոնֆլիկտների տեսակները: Ներանձնային կոնֆլիկտի պատճառները: Ներանձնային կոնֆլիկտի հետևանքները: Ներանձնային կոնֆլիկտների կանխարգելման եղանակները և պայմանները: Ներանձնային կոնֆլիկտների հանգուցալուծման եղանակները:	4	ՊԳ1; ՊԳ3; ՊԳ4; ՊԳ5; ԼԳ3; ԼԳ4
5.	Միջանձնային կոնֆլիկտ	Միջանձնային կոնֆլիկտի առանձնահատկությունները: Միջանձնային կոնֆլիկտներն ընտանիքում: Միջանձնային կոնֆլիկտները մանկավարժական պրոցեսում:	2	ՊԳ1; ՊԳ3; ՊԳ4; ՊԳ5; ԼԳ3; ԼԳ4
6.	Կոնֆլիկտները կազմակերպություններում	Կազմակերպությունում կոնֆլիկտի առանձնահատկությունները: Կազմակերպչական կոնֆլիկտները: Արտադրական կոնֆլիկտները: Աշխատանքային կոնֆլիկտները կազմակերպությունում: Նորարական կոնֆլիկտները: Կոնֆլիկտների կառավարման առանձնահատկությունները:	2	ՊԳ2; ՊԳ3; ՊԳ4; ՊԳ5; ԼԳ1; ԼԳ2:
7.	Միջխմբային կոնֆլիկտ	Միջխմբային կոնֆլիկտների առանձնահատկությունները: Միջխմբային կոնֆլիկտի հոգեբանությունը: Միջխմբային կոնֆլիկտի սոցիոլոգիան: Միջխմբային կոնֆլիկտների առաջացման մեխանիզմները: Միջխմբային կոնֆլիկտների տիպաբանությունը: Քաղաքական	4	ՊԳ1; ՊԳ3; ՊԳ4; ՊԳ5; ԼԳ3; ԼԳ4

		կոնֆիլիկտները: Էթնիկական կոնֆիլիկտներ:		
8.	Կոնֆլիկտների կառավարումը	Կոնֆիլիկտների կանխարգելումը և հանգուցալուծումը: Բանակցությունները որպես կոնֆիլիկտների հանգուցալուծման եղանակ: Միջնորդությունը բանակցային պրոցեսում:	2	ՊԳ1: ՊԳ3; ՊԳ4; ՊԳ5: ԼԳ3; ԼԳ4

12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Մունկանական ձևը	Գրականություն ¹⁰
1.	Կոնֆլիկտի հոգեբանության հիմնական տեսական մոտեցումները	Կոնֆլիկտի հոգեբանության ծագումն ու զարգացումը: Կոնֆլիկտի սոցիոլոգիան: Կոնֆլիկտի հոգեբանությունը: Կոնֆլիկտի հոգեբանության առարկան և օբյեկտը: Կոնֆլիկտի հոգեբանության մեթոդները:	4	Բանավոր հարցում, տեսասահիկ, մշակումներ	ՊԳ1: ՊԳ2: ՊԳ3; ՊԳ5;
2.	Կոնֆլիկտի սահմանումը և տեսակները	Կոնֆլիկտի սահմանումը առօրյա գիտակցության և գիտության կողմից: Կոնֆլիկտային երևույթների տեսակների դասակարգումները: Կոնֆլիկտների գիտական սահմանումները: Կոնֆլիկտների հատկանիշները: Հակասությունը՝ կոնֆլիկտի հիմք: Կոնֆլիկտը իբրև սոցիալական սուբյեկտների սոցիալական փոխազդեցություն: Կոնֆլիկտի օբյեկտն ու առարկան: Ռեալիստական և ոչ ռեալիստական կոնֆլիկտ: Կոնֆլիկտների տիպաբանությունը:	4	Բանավոր հարցում, տեսասահիկ, մշակումներ	ՊԳ2: ՊԳ3; ՊԳ4; ՊԳ5;
3.	Կոնֆլիկտի դինամիկան և գործառույթները	Կոնֆլիկտի օբյեկտիվ տարրեր: Կոնֆլիկտի անձնային տարրեր: Կոնֆլիկտի գործառույթները: Կոնֆլիկտի դինամիկան:	4	Բանավոր հարցում, տեսասահիկ,	ՊԳ2: ՊԳ3; ՊԳ4; ՊԳ5: ԼԳ3; ԼԳ4

¹⁰ Հատ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

				Մշակումներ	
4.	Ներանձնային կոնֆիլիկտ	Ներանձնային կոնֆիլիկտ հասկացությունը: Ներանձնային կոնֆիլիկտների տեսակները: Ներանձնային կոնֆիլիկտի պատճառները: Ներանձնային կոնֆիլիկտի հետևանքները: Ներանձնային կոնֆիլիկտների կանխարգելման եղանակները և պայմանները: Ներանձնային կոնֆիլիկտների հանգուցալուծման եղանակները:	4	Բանավոր հարցում, տեսասահիկ, մշակումներ	ՊԳ1: ՊԳ3; ՊԳ4; ՊԳ5: ԼԳ3; ԼԳ4
5.	Միջանձնային կոնֆիլիկտ	Միջանձնային կոնֆիլիկտի առանձնահատկությունները: Միջանձնային կոնֆիլիկտներն ընտանիքում: Միջանձնային կոնֆիլիկտները մանկավարժական պրոցեսում:	4	Բանավոր հարցում, տեսասահիկ, մշակումներ	ՊԳ1: ՊԳ3; ՊԳ4; ՊԳ5: ԼԳ3; ԼԳ4
6.	Կոնֆիլիկտները կազմակերպություններում	Կազմակերպությունում կոնֆիլիկտի առանձնահատկությունները: Կազմակերպչական կոնֆիլիկտներ: Արտադրական կոնֆիլիկտներ: Աշխատանքային կոնֆիլիկտները կազմակերպությունում: Նորարական կոնֆիլիկտներ: Կոնֆիլիկտների կառավարման առանձնահատկությունները:	4	Բանավոր հարցում, տեսասահիկ, մշակումներ	ՊԳ2: ՊԳ3; ՊԳ4; ՊԳ5: ԼԳ1: ԼԳ2:
7.	Միջխմբային կոնֆիլիկտ	Միջխմբային կոնֆիլիկտների առանձնահատկությունները: Միջխմբային կոնֆիլիկտի հոգեբանությունը: Միջխմբային կոնֆիլիկտի սոցիոլոգիան: Միջխմբային կոնֆիլիկտների առաջացման մեխանիզմները: Միջխմբային կոնֆիլիկտների տիպարանությունը: Քաղաքական կոնֆիլիկտներ:	4	Բանավոր հարցում, տեսասահիկ, մշակումներ	ՊԳ1: ՊԳ3; ՊԳ4; ՊԳ5: ԼԳ3; ԼԳ4
8.	Կոնֆիլիկտների կառավարումը	Կոնֆիլիկտների կանխարգելում և հանգուցալուծումը: Բանակցությունները որպես կոնֆիլիկտների հանգուցալուծման եղանակ: Միջնորորդությունը բանակցային պրոցեսում:	4	Բանավոր հարցում, տեսասահիկ, մշակումներ	ՊԳ1: ՊԳ3; ՊԳ4; ՊԳ5: ԼԳ3; ԼԳ4

12.3. Լարուատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	Թեսակ	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ծամաքանակ	Սուլոգիստան ձևը	Գրականություն ¹¹
1.	Հաղողակցման դիրքորոշումների ախտորոշում: Դրանց ազդեցությունը անձնավորության կոնֆիլկտային վարքի վրա:	Հաղողակցման դիրքորոշումների և տոլերանտության գնահատման սանդղակ: Ըստրանքի կազմում: Տվյալների հավաքում: Առաջնային տեղեկատվության մշակում: Տվյալների վիճակագրական վերլուծություն և մեկնաբանություն:	4	Բանավոր հարցում	ՊԳ 3, 5
2.	Անձնավորության հատկությունների շեշտվածության և նյարդահոգեկան կայունության ախտորոշում	Անձնավորության հատկությունների շեշտվածության և նյարդահոգեկան կայունության գնահատման մեթոդիկաներ: Ըստրանքի կազմում: Տվյալների հավաքում: Առաջնային տեղեկատվության մշակում: Տվյալների վիճակագրական վերլուծություն և մեկնաբանություն:	4	Բանավոր հարցում	ՊԳ 3, 5
3.	Անձնավորության հոգեբանական առանձնահատկությունների ուսումնասիրություն Կետտելի 16-գործոնային հարցարանի օգնությամբ	Կետտելի 16-գործոնային հարցարան: Մեթոդիկայի կիրառման ընթացակարգը, ընդհանուր պահանջները: Թեմային առնչվող տեսամեթոդական հիմքերը:	4	Բանավոր հարցում	ՊԳ 3, 5

¹¹ Հատ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

		Ընտրանքի կազմում: Տվյալների հավաքում: Առաջնային տեղեկատվության մշակում: Տվյալների վիճակագրական վերլուծություն և մեկնաբանություն:			
4.	Էմպաթիայի մակարդակի ախտորոշում	Էմպաթիայի ուսումնասիրման հիմնական մեթոդիկաները: Էմպաթիայի ուսումնասիրման մեթոդիկաների կիրառում: Ընտրանքի կազմում: Տվյալների հավաքում: Առաջնային տեղեկատվության մշակում: Տվյալների վիճակագրական վերլուծություն և մեկնաբանություն:	4	Բանավոր հարցում	ՊԳ 3, 5
5.	Անձնավորության հաղորդակցական կոմպետենտության ախտորոշում	Հաղորդակցական կոմպետենտության ախտորոշման հարցարանի կիրառում լսարանային պայմաններում: Ընտրանքի կազմում: Տվյալների հավաքում: Առաջնային տեղեկատվության մշակում: Տվյալների վիճակագրական վերլուծություն և մեկնաբանություն:	4	Բանավոր հարցում	ՊԳ 3, 5
6.	Էմպաթիայի և հաղորդակցական կոմպետենտության փոխկապակցվածության ուսումնասիրություն	Դիրսոնի գծային կորելյացիայի բանաձևի կիրառում, կետային դիագրամի կազմում MS Excel ծրագիր կիրառությամբ	4	Բանավոր հարցում	ՊԳ 3, 5
7.	Անձնավորության միջանձնային հարաբերությունների ուսումնասիրույուն	Լիրիի միջանձնային հարաբերությունների ուսումնասիրության սանդղակ: Մեթոդիկաի փորձնական կրառություն լսարանային	4	Բանավոր հարցում	ՊԳ 3, 5

		պայմաններում: Ընտրանքի կազմում: Տվյալների հավաքում: Առաջնային տեղեկատվության մշակում: Տվյալների վիճակագրական վերլուծություն և մեկնաբանություն:			
8.	Անձնավորության սոցիալ-հոգեբանական դիրքորոշումների ուսումնասիրություն	Սոցիալ-հոգեբանական դիրքորոշումների ուսումնասիրության սանդղակի կիրառում լսարանային պայմաններում: Ընտրանքի կազմում: Տվյալների հավաքում: Առաջնային տեղեկատվության մշակում: Տվյալների վիճակագրական վերլուծություն և մեկնաբանություն:	4	Բանավոր հարցում	ՊԳ 3, 5
9.	Անձի քոփինզ-ռազմավարությունների և սթրեսակայունության ուսումնասիրություն	Մեթոդիկաների կիրառում: Ընտրանքի կազմում: Տվյալների հավաքում: Առաջնային տեղեկատվության մշակում: Տվյալների վիճակագրական վերլուծություն և մեկնաբանություն:	4	Բանավոր հարցում	ՊԳ 3, 5

12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը ¹²	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն
-----	--------------------------------	-----------------------	--------------------------------	------------------------	--------------	---------------

¹²Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը

1.	Կոնֆլիկտարանության ներածություն	Կոնֆլիկտարանական գաղափարների ձևավորման նախադրյալները: Կոնֆլիկտի էվոլյուցիայի հիմնահարցը: Կոնֆլիկտների ընդհանուր բնութագիրը կենդանական աշխարհում:	Ուժեքատ, տեսասահիկ, աղյուսակներ, գծապատկերներ	6-րդ շաբաթ	Բանավոր հարցում	ՊԳ1; ՊԳ2; ՊԳ3; ՊԳ5;
2.	Կոնֆլիկտարանության զարգացման պատմությունը: Կայացման փուլերը:	Կոնֆլիկտարանության կայացման փուլերը: Կոնֆլիկտի ընդհանուր տեսության հայեցակարգային աղբյուրները: Կոնֆլիկտի մասին գիտական ձանաշողությանը կառուցվածքը: Կոնֆլիկտարանության կապը այլ գիտությունների հետ:	Ուժեքատ, տեսասահիկ, աղյուսակներ, գծապատկերներ	6-րդ շաբաթ	Բանավոր հարցում	ՊԳ2; ՊԳ3; ՊԳ4; ՊԳ5;

3.	Կոնֆլիկտի հասկացությունը, բովանդակությունը և կառուցվածքը:	Կոնֆլիկտների դրսնորման մակարդակները և դասակարգումը: Կոնֆլիկտը որպես դժվարին իրավիճակի տեսակ: Դասակարգման հիմնահարցը կոնֆլիկտաբանության մեջ: Կոնֆլիկտակայունությունը որպես հոգեբանական կայունության տեսակ: Մարդու վարքը դժվարին իրավիճակներում:	Ուժեքատ, տեսասահիկ, աղյուսակներ, գծապատկերներ	6-րդ շաբաթ	Բանավոր հարցում	ՊԳ2: ՊԳ3; ՊԳ4; ՊԳ5: ԼԳ3; ԼԳ4
4.	Կոնֆլիկտների պատճառները, գործառույթները և շարժընթացը	Կոնֆլիկտի մասնակիցները: Կոնֆլիկտի առարկան: Միջադեպ: Կոնֆլիկտային գործողություններ: Հույզերը կոնֆլիկտի ժամանակ: Կոնֆլիկտի լուծման հնարավոր եղանակները:	Ուժեքատ, տեսասահիկ, աղյուսակներ, գծապատկերներ	6-րդ շաբաթ	Բանավոր հարցում	ՊԳ1: ՊԳ3; ՊԳ4; ՊԳ5: ԼԳ3; ԼԳ4

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում¹³

Ուսուրսի անվանումը	Ուսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	Համակարգիչ, պրոյեկտոր
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	

¹³ Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

Սարքեր, սարքավորումներ	
Համակարգչային ծրագրեր	
Այլ	

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառկան հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաշափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգաքննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի¹⁴:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճանի գնահատում դասերին հաճախումների հաշվառման միջոցով՝ առավելագույնը 20 միավոր,
- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգաքննություններ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է բանավոր քննությամբ:

Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի 2 քննության

¹⁴«Կանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.06.2022թ.),

միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:

14.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

1. Կոնֆլիկտի հոգեբանության ծագումն ու զարգացումը:
2. Կոնֆլիկտի սոցիոլոգիան:
3. Կոնֆլիկտի հոգեբանությունը:
4. Կոնֆլիկտի հոգեբանության առարկան և օբյեկտը:
5. Կոնֆլիկտի հոգեբանության մեթոդները:
6. Կոնֆլիկտի սահմանումը առօրյա գիտակցության և գիտության կողմից:
7. Կոնֆլիկտային երևույթների տեսակների դասակարգումները:
8. Կոնֆլիկտների գիտական սահմանումները:
9. Կոնֆլիկտների հատկանիշները: Հակասությունը՝ կոնֆլիկտի հիմք:
10. Կոնֆլիկտը իբրև սոցիալական սուբյեկտների սոցիալական փոխազդեցություն:
11. Կոնֆլիկտի օբյեկտն ու առարկան:
12. Ռեալիստական և ոչ ռեալիստական կոնֆլիկտ:
13. Կոնֆլիկտների տիպաբանությունը
14. Կոնֆլիկտի օբյեկտիվ տարրեր:
15. Կոնֆլիկտի անձնային տարրեր:
16. Կոնֆլիկտի գործառույթները:
17. Կոնֆլիկտի դիմամիկան:
18. Ներանձնային կոնֆլիկտ հասկացությունը:
19. Ներանձնային կոնֆլիկտների տեսակները:
20. Ներանձնային կոնֆլիկտի պատճառները:
21. Ներանձնային կոնֆլիկտի հետևանքները:
22. Ներանձնային կոնֆլիկտների կանխարգելման եղանակները և պայմանները:
23. Ներանձնային կոնֆլիկտների հանգուցալուծման եղանակները:
24. Միջանձնային կոնֆլիկտի առանձնահատկությունները:
25. Միջանձնային կոնֆլիկտներն ընտանիքում:
26. Միջանձնային կոնֆլիկտները մանկավարժական պրոցեսում:
27. Կազմակերպությունում կոնֆլիկտի առանձնահատկությունները:
28. Կազմակերպչական կոնֆլիկտներ:
29. Արտադրական կոնֆլիկտներ:
30. Աշխատանքային կոնֆլիկտները կազմակերպությունում:
31. Նորարական կոնֆլիկտներ:
32. Կոնֆլիկտների կառավարման առանձնահատկությունները:
33. Միջխմբային կոնֆլիկտների առանձնահատկությունները:
34. Միջխմբային կոնֆլիկտի հոգեբանությունը:
35. Միջխմբային կոնֆլիկտի սոցիոլոգիան:
36. Միջխմբային կոնֆլիկտների առաջացման մեխանիզմները:
37. Միջխմբային կոնֆլիկտների տիպաբանությունը:
38. Քաղաքական կոնֆլիկտներ:
39. Էքնիկական կոնֆլիկտներ:
40. Կոնֆլիկտների կանխարգելումը և հանգուցալուծումը:
41. Բանակցությունները որպես կոնֆլիկտների հանգուցալուծման եղանակ:
42. Միջնորդությունը բանակցային պրոցեսում:

1.1. Գնահատման չափանիշները¹⁵.

- Տեսական գիտելիքները.....:
- Գործնական աշխատանքները.....:
- Սեմինար պարապմունքները.....:
- Լաբորատոր աշխատանքները....:
- Ինքնուրույն աշխատանքը....:

¹⁵ Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

Մասնագիտություն՝

031301.00.6 Հոգեբանություն

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝

031301.01.6 Հոգեբանություն

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝

Հոգեբանության բակալավր

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2023

Առկա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՄՀ/Բ-023 Կոնֆլիկտի հոգեբանություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	6 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 7-րդ կիսամյակ			
Ժամերի քաշիումը	Լսարանային	84	Դասախոսություն	24
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	36
			Գործնական աշխատանք	24
	Ինքնուրույն	96		
	Ընդամենը	180		
Ստուգման ձևը	Բանավոր քննություն			
Դասընթացի նպատակը	ծանոթացնել կոնֆլիկտի նատմամբ ժամանակակից հոգեբանական մոտեցումների, կոնֆլիկտի տեսակների. նրա կառավարման ուղիների և կոնֆլիկտի իրադրությունում մասնագիտական օգնության խնդիրների հետ:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք՝</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Կոնֆլիկտի վերաբերյալ հիմնական մոտեցումների և նրա ուսումնասիրության, կոնֆլիկտի հոգեբանության հիմնական հասկացությունների, առաջացման, զարգացման, կարգավորման աղբյուրների և մեխանիզմների իմացություն, <p><i>Հմտություն՝</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Կոնֆլիկտի ախտորոշման և կարգավորման եղանակներին ու ընթացակարգերին տիրապետում: <p><i>Կարողունակություն՝</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Կոնֆլիկտային փոխգործողության պրոցեսում նրա գոծառույթների տարրերակում, դրանց կառավարման 			

	Եղանակների ընտրություն:
Դասընթացի բռվանդակությունը	<p>Թեմա 1. Կոնֆլիկտի հոգեբանության հիմնական տեսական մոտեցումները</p> <p>Թեմա 2. Կոնֆլիկտի սահմանումը և տեսակները</p> <p>Թեմա 3. Կոնֆլիկտի դինամիկան և գործառույթները</p> <p>Թեմա 4. Ներանձնային կոնֆլիկտ</p> <p>Թեմա 5. Միջանձնային կոնֆլիկտ</p> <p>Թեմա 6. Կոնֆլիկտները կազմակերպություններում</p> <p>Թեմա 7. Միջխմբային կոնֆլիկտ</p> <p>Թեմա 8. Կոնֆլիկտների կառավարումը</p>
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Բանավոր հարցում, անհատական և խմբային առաջադրանքներ, բանավեճ, քննարկում, ելույթ:
Գրականություն	<p>Պարտադիր-</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Агеева Л. Г. Конфликтология.—Ульяновск: УлГТУ, 2010. - 200 с. 2. Дмитриев А. В. Конфликтология: учебник для вузов. 3-е изд., перераб. и доп. М. : Аль-фа-М, 2012. 336 с 3. Канатаев, Ю.А. Психология конфликта/ Ю.А. Канатаев. - М.: ВАХЗ, 2005. - 79 с. 4. Кибанов А.Я. Конфликтология: Учебник / Под ред. А.Я. Кибанова. - М.: ИНФРАМ, 2005. - 302 с. 5. Ратников В. П., Голубь В. Ф., Лукашова Г. С. Конфликтология: Учебник для вузов/В.П. Ратников, В.Ф. Голубь, Г.С. Лукашова и др.; под ред проф. В.П. Ратникова. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 206с. <p>Լրացուցիչ-</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Աղուգումցյան Ռ. Վ., Լոքյան Ա. Բ., Պետրոսյան Լ. Յ., Կոնֆլիկտի կառավարումը կազմակերպություններում, «Պետական ծառայություններ» հրատ., 2012.- 76 էջ: 5. Карташев Я.П. Конфликты в организации. – М., Лаборатория

книги, 2010 – С. 78.

6. Хасан Б., Конструктивная психология конфликта,
СанктПитербург: Питер, 2003,
7. Емельянов С., Практикум по конфликтологии, СПб., 2007,